

Globální fórum o měření obchodu

Počátkem února 2011 se konalo na půdě Světové obchodní organizace v Ženevě fórum zaměřené na otázky spojené s měřením mezinárodního obchodu zbožím a službami. Zúčastnili se jej zástupci několika desítek zemí a mezinárodních organizací (Eurostat, OECD, OSN, atd.). Jednání mělo na programu poměrně široké spektrum témat a zazněla během něj řada zajímavých prezentací.

Klíčovou se stala otázka, zda nám data, která máme k dispozici, sdělují to, co potřebujeme vědět. Většina prezentujících účastníků se vyslovila, že spíše ne, resp. že to je cíl, ke kterému směřujeme. Hlavními důvody této skepse jsou zejména globalizace národních ekonomik a z toho vyplývající obtížné zachycení toků mezi zeměmi, metodická rozdílnost datových zdrojů a nepropojenost statistiky obchodu a dalších podnikových statistik.

Tematické zaměření

S tím souviselo také zaměření hlavních diskusních témat. Patřilo mezi ně propojení statistiky obchodu a podnikání, které poskytuje velký potenciál zajímavých údajů pro uživatele, aniž by se zvyšovala zátěž pro respondenty. S tím souvisí také důraz na budování datových skladů, kde je možné data z různých oblastí ukládat a propojovat. Stále rostoucí význam a velký potenciál má v dnešním světě obchodování se službami, a proto mu byla věnována značná pozornost také na této konferenci. V neposlední řadě se diskutovalo o problematice globalizace hodnotových řetězců.

Kromě výše uvedených témat byl významný prostor věnován tradiční statistice zahraničního obchodu. V současné době je připraven revidovaný manuál ke statistice obchodu se zbožím (International Merchandise Trade Statistics - IMTS 2010), který

zachovává jako základní princip měření obchodu překročení hranic. Do určité míry, např. co se týče některých pojmů a definic, však reflektuje vývoj standardů v jiných ekonomických statistikách, zejména Systému národních účtů (SNA 2008) a Statistiky platební bilance (BoPM 6). Velkým tématem je zachycování zušlechťovacího styku ve statistice obchodu tam, kde se nemění vlastnictví. Zatímco podle IMTS bude stejně jako doposud součástí přeshraničního obchodu (brutto přístup), princip národního účetnictví a platební bilance jej podle nového manuálu bude považovat za vývoz služby (netto přístup). Tím vzniká jednak otázka jeho správného vyčíslení, ale také dvojí výstupy. V případě některých zemí může být rozdíl obou čísel značný, např. Čína uvádí podíl zušlechťovacího styku na zahraničním obchodu okolo 50 %.

Statistika zahraničního obchodu

Některé prezentace zdůrazňovaly potřebu nového přístupu statistiky zahraničního obchodu, kdy tradiční otázky tvůrců hospodářské politiky (co je exportováno a kam) jsou nahrazovány jinými otázkami, které souvisejí s podstatně těsnějším propojením jednotlivých ekonomik. Jde zejména o to, jaké jsou dopady obchodu na prosperitu, zaměstnanost nebo migraci. Roste zájem o informace, kdo obchoduje, kdo je úspěšný

The screenshot shows the OECD website interface. At the top, there's the OECD logo and the slogan 'BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES'. Below that, a navigation bar includes 'OECD Home', 'About', 'Countries', 'Topics', 'Statistics', and 'Newsroom'. The main content area is divided into several sections:

- What's new:** A list of recent news items, including 'TAXATION: Trend toward falling tax burdens reversed in 2010', 'ITALY: Economy recovering, but more should be done to ensure long-term growth', 'NUCLEAR: OECD to host G20 meeting on safety issues', 'TURKEY: Farm reforms should accelerate', and 'SOCIETY: Safeguard social support for poorest families'.
- Italy hit hard by the global crisis:** A bar chart showing the percentage change in GDP from Q1 2008 to Q4 2010 for various countries: Ireland, Italy, UK, Japan, Germany, US, Australia, and Korea. Italy shows a significant decline.
- OECD at 50:** A section celebrating the 50th anniversary of the OECD, featuring the 'Better Life Index' and a call to action for 'OECD Week 2011'.
- Key issues:** Four thematic areas: 'Restoring public finances', 'Boosting jobs and skills', 'Restoring public trust', and 'New sources of growth', each with a small illustrative graphic.
- Navigation and Footer:** A grid of links for 'About', 'Countries', 'Topics', 'Statistics', and 'Publications'. The footer contains copyright information, terms and conditions, and contact details.

a proč. Nejde pouze o to, jaká je hodnota dovezeného nebo vyvezeného zboží, ale jaká je přidaná hodnota jednotlivých ekonomik. Na tyto otázky lze efektivně bez zvýšení administrativní zátěže odpovědět jedině s využitím kombinace datových zdrojů pomocí propojování jednotlivých statistik na úrovni mikrodat. Lze to však dělat jen v případě přímého vývozu a dovozu. Slabým místem je tak problém nepřímého obchodu, kdy vývozce nebo dovozce je odlišný od výrobce. Roste také

význam mezinárodních input-output tabulek jako analytického nástroje, pomocí kterého lze určit dovozní náročnost vývozu a z toho vyplývající podíl domácí přidané hodnoty na globálních produkčních řetězcích (projekty Eurostatu a OECD).

Marek Rojíček
sekce makroekonomických statistik